

Forfatter: Chievitz, Poul

Titel: Udrag fra Fra Gaden

Citation: Chievitz, Poul: "Fra Gaden", i Chievitz, Poul: *Fra Gaden*, udg. af Esther Kielberg ; Uffe Andreasen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 15.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-chievitz01-shoot-idm139771790518368/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fra Gaden

under Indtrykket af denne Læsning opstod det Ønske hos mig at opleve noget Lignende, og jeg besluttede at benytte de Anbefalingsbreve, som jeg havde til forskellige Familier, for paa denne Maade muligt at opnaae dette. Det lykkedes mig ogsaa. Jeg blev vel modtaget i flere Familier, men især eet Sted, hos Fru St.-Clair, forekom det mig at Omgivelserne bedst harmonerede med de Ideer, som de omtalte Romaner havde vækket i min Sjæl. Da jeg første Gang sad i den hyggelige Dagligstue i en fortrolig Samtale med Fruen, medens hendes attenaarige Datter Emilie var beskæftiget ved det ziirlige Thebord, da ahnede det mig, at nu begyndte mit Hjertes Drama at udvikle sig, og jeg besluttede at nedskrive disse Erindringer, idet jeg erindrede Fru Flygares Ord: »Ett förlande Hjertas Vågner, Lif og Kamp er en Roman.«

Fru Saint-Clair er en meget vakker Kone, der i sit Hjem søger sin Tilfredshed ved at udbrede denne til sine Omgivelser. Men hendes huuslige Sysler have muligt havt ufordeclagtig Indflydelse paa hendes Aand, der unægtelig mangler den Friskhed og Dannelse, som i saa høi en Grad udmærker hendes Svigerinde, Fru Lind, der er en jevnlig Gæst i dette Huus. Justitsraadinde Lind er en Dame paa nogle og fyrgetyve Aar. Hendes Ansigt, som er smukt endnu, er et tydeligt Speil af hendes Sjæl. Anstændighedsfølelsen, denne første qvindelige Egen-skab, staaer umiskjendeligt skreven i hvert af hendes Træk, hvilke tillige alle bære Præget af den virkelige Aandsdannelse. Denne Dannelse har hun igjen overleveret sin Niece, som bogstavelig er opvoxet under sin Moders og Tantes Øine. Fru Saint-Clair har sagt mig, at hun ifølge sine Opdragelsesprinciper aldrig har tilladt Emilie at komme noget Sted, hvor ikke hun eller hendes Svigerinde har kunnet følge hende. Emilie er meget smuk; jeg vilde have kaldet hende en skjøn Sjæls udtrykte Billede, hvis jeg ikke hos hende netop savnede den omtalte dydige og anstændige Grundtone, som udmærker Tanten. Dermed være ikke sagt, at hun mangler denne Følelse i sin Sjæl, men den er blot endnu ikke vaagnet til sin fulde Bevidsthed; og denne Omstændighed forklarer tillige den mindre Grad af Opmærksomhed, hvormed hun flere Gange har fulgt Conversationen, naar den har dreiet sig om moralske Gjenstande, ved hvilke jeg har fundet Leiligheden passende til at deducere mine Ideer om Sædelæren. Derved blev mit Standpunct i Huset noget forrykket, idet jeg ikke, hvad jeg i Begyndelsen havde tænkt mig, kunde hengive mig til en fuldkom-

men Beundring af den unge Pige og skjænke hende mit fulde Hjertes udelte Tilbedelse; men jeg fandt Erstatning i den interessante Stilling, jeg besluttede at indtage, den nemlig, at vække hendes slumrende Anstændighedsfølelse; og jeg følte en retmæssig Stolthed ved saaledes at fuldende, hvad Moderen saa herligt havde begyndt, og at uddanne denne skønne Sjæl til det Ideal, mit Hjerte forlangte. Jeg saae mig istand dertil; thi mit Forhold i Huset var i kort Tid bleven en Fortrolig. Jeg saae mig ogsaa nødsaget til at begynde øiebliklig; thi af enkelte Ytringer forekom det mig, som om Moderen allerede fandt at Tiden var kommen, da jeg kunde udtale mine Følelser. Heri var jeg ikke fuldkommen af samme Mening som hun; men selv om jeg vilde have taget mindre Hensyn til det Upassende i en Forlovelse efter et saa kort Bekjendskab, saa maatte jeg dog for min Roligheds Skyld opsætte denne, indtil jeg grundigt havde sonderet Emilies Hjerter; thi skulde det imod Formodning vise sig, at hun ganske savnede den omtalte Følelse, denne Ankergrund for alle qvindelige Dyder, da var der Intet at bygge paa, og jeg maatte trække mig tilbage, hvor smerteligt det end vilde være; thi som Ida, Gräfin v. Hahn-Hahn saa skjønt siger: »Besser ist es, dass dein Herz in einem Jahre leidet, als in deinem ganzen Leben nie verstanden zu werden.«

Gjennemtrængt af Vigtigheden af mit paatagne Hverv og overbevist om dets Vanskelighed, skred jeg til Værket, idet jeg efter en moden Overveelse valgte den Operationsmethode, der tilbød sig ved de mange forargelige Historier, Livet i Hovedstaden daglig giver tilbedste. Jeg benyttede dertil de Tider, som efterhaanden bleve hyppigere og hyppigere, naar Fruen i et eller andet Ærinde gik bort, og lod os blive ene; men jeg traf en uventet Modstand i en besynderlig Tolerance eller snarere Undskyldelseslyst, hvormed Emilie ved de forskjellige Historier mødte mine strenge Udfald mod Usædelighed og Umoralitet, og som nødte mig til at forandre Terrain, saa jeg, istedetfor at holde mig til Facta, maatte opstille givne Forhold, hvor ingen Undskyldninger kunde finde Sted. Det lykkedes, Emilies Modsigelser faldt bort, og jeg syntes daglig at spore de forventede Virkninger. Imidlertid havde jeg nær nedbrudt Alt, hvad jeg havde opbygget, ved uforsigtigt at begynde en lignende Samtale en Aften, da en ung Mand, ved Navn Flint, var tilstede. Denne unge Mand har tidligere givet Emilie Undervisning i Musik, og kommer af og til i Familien, skjønt Tanten ikke seer ham gerne, da hans ligefremme, for ikke at